

Stabiel

in het Midden

CDA Nissewaard

**Programma
2018 - 2022**

CDA

INHOUD

Inleiding.....	2
1. Waarden & traditie.....	4
1.1 Lokale eigenheid en regionale samenwerking.....	4
1.2 Betrokkenheid bij de politiek.....	5
1.3 Oudendoorn	5
1.4 Zondag: de waarde van rust, cultuur en ontmoeting.....	5
1.5 Dorpskernen en wijken.....	5
2. Familie & gezin.....	5
2.1 Gezinnen en jongeren.....	5
2.2 Kindvriendelijke buurten	5
2.3 Onderwijs	5
2.4 Samen met maatschappelijke organisaties	5
3. Sterke samenleving & zorg voor elkaar	5
3.1 Participatie, zorg en sociaal beleid	5
3.2 Thuis in de wijk.....	5
3.3 Vrijwilligers, sport, cultuur en integratie	5
4. Eerlijke economie, arbeidsmarkt en werkgelegenheid	5
4.1 Economische ontwikkeling	5
4.2 Voor iedereen werk in Nissewaard.....	5
4.3 Milieu, water, verkeer en vervoer.....	5
4.4 Ruimtelijke ordening en wonen	5
5. Financiën: zorgvuldig, spaarzaam en transparant	5
5.1 Financiële houdbaarheid	5
5.2 Verkoop aandelen Eneco	5

Contact:

E-mail: cda@nissewaard.nl

www.nissewaard-cda.nl

Inleiding

De herindeling van Spijkenisse en Bernisse vormde de basis van de start van de gemeente Nissewaard. In de aanloop naar de nieuwe gemeente Nissewaard is door het CDA veel werk verzet om de herindeling goed te laten verlopen. Het CDA levert één wethouder in het college en kiest in de dagelijkse praktijk voor een pragmatische aanpak gebaseerd op de uitgangspunten uit het collegeprogramma en op de normen en waarden van het CDA die opgenomen staan in ons verkiezingsprogramma. Na ruim 3,5 jaar mede verantwoordelijkheid dragen in het college herkent u veel van deze uitgangspunten in beslissingen die dit college in de achterliggende periode heeft genomen.

Naast harmonisatie van afspraken van voormalige gemeenten is er veel nieuw beleid ingevoerd en uitvoering gegeven aan de invoering van de drie grote landelijke decentralisaties¹ waardoor er veel taken van de rijksoverheid naar de gemeenten zijn overgedragen. Dit vraagt om deskundige bestuurders die de grote zaken kunnen onderscheiden van de dagelijkse ergernissen die soms meer aandacht lijken te krijgen in de lokale politiek.

De taken die de gemeenten erbij gekregen heeft in het sociaal domein als gevolg van de drie decentralisaties hebben grote impact op de financiële huishouding van de gemeente. Het rijk heeft bovendien gelijktijdig met de overheveling bezuinigingen doorgevoerd die opgevangen moesten worden op lokaal niveau.

Het CDA heeft zich er hard voor gemaakt dat de mensen die moeten kunnen rekenen op de overheid de zorg krijgen die ze nodig hebben. Mede onder aanvoering van het CDA is tot stand gekomen het concept “thuis in de wijk”. Hierin worden zaken rond het sociale domein samengevoegd om stapeling van onnodige zorg en verspilling van geld te voorkomen. Met de uitgangspunten uit dit verkiezingsprogramma blijven wij werken aan een sterk Nissewaard waarin het goed wonen, werken en recreëren is. We willen samen met andere partijen bouwen aan een gemeenschap waarin iedereen mee kan doen nu en in de komende vier jaar. De titel, “**Stabiel in het Midden**”, is een moto waar het CDA voor staat. Kies CDA Nissewaard, een partij met wortels in de samenleving en verbindingen naar de landelijke politiek die veel beter dan de lokale partijen haar invloed kan laten gelden.

Inspiratiebron

Het CDA is een brede volkspartij die geworteld is in alle lagen van de samenleving. Het CDA richt zich daarom op allen in onze samenleving en biedt plaats aan mensen die zich aangesproken voelen door het christendemocratisch gedachtegoed. Daarin kunnen ook moslims, hindoes e.a. zich herkennen.

Ons bindt naast geloof in de democratische waarden een levensbeschouwelijke boodschap die een grondslag is en een inspiratiebron bij het zoeken naar oplossingen voor hedendaagse problemen. Het gaat daarbij steeds om mensen die met elkaar de gemeenschap vormen door het streven naar waardigheid, wederzijds respect, veiligheid en geborgenheid.

De gemeente Nissewaard met daarin naast de verschillende wijken in Spijkenisse de kernen Abbenbroek, Geervliet, Heenvliet, Hekelingen, Oudenhorn, Simonshaven en Zuidland, is voor het CDA vooral een gemeenschap. Een gemeenschap waarin mensen samenleven en waarvan het CDA in Nissewaard onderdeel wil zijn. Het CDA wil een partij zijn die dicht bij haar inwoners staat. Lokaal geworteld met ruimte voor eigen identiteit.

---

¹ De drie decentralisaties, te weten decentralisatie jeugdzorg, decentralisatie AWBZ naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de decentralisatie werk naar de Participatiewet.

In deze gemeente is de inzet voor elkaar en de samenleving zichtbaar in heel veel verenigingen en bovengemiddelde zorg voor elkaar. Het CDA vindt dat daar ruimte voor moet zijn vanuit de overheid. Overheid en samenleving vormen een samenspel met ieder een eigen verantwoordelijkheid en inzet waarin mensen centraal staan, betrokken inwoners, die met elkaar samenleven, werken en bouwen aan een gemeenschap.

Het CDA staat voor de gedeelde waarden die ons verbinden, voor de traditie van gerechtigheid, tolerantie en verantwoordelijkheid en voor de Joods-Christelijke wortels die ons land hebben gevormd. In een onrustige wereld vormen juist deze gedeelde **waarden en tradities** de identiteit van onze samenleving.

In die sterke samenleving staat niemand er alleen voor. Dat geldt als eerste voor ons eigen thuis in **familie en gezin**, waarop je altijd terug kunt vallen, waar we elkaar helpen en verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Die belofte van **zorg voor elkaar** doen we ook als samenleving. Als iedereen verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leven en dat van anderen, vormen we met elkaar die samenleving waarin niemand aan zijn lot wordt overgelaten en waar de zorg voor onze ouderen, zieken en gehandicapten goed geregeld is.

De keuzes voor een lokale samenleving die we door willen geven, vertalen we ook in een **eerlijke economie**. Duurzaamheid is daarbij voor het CDA een belangrijk thema. In nieuw te realiseren bouwprojecten zullen we veel aandacht schenken aan energiebesparing en woningen laten ontwikkelen die zuinig omgaan met energie. Energieneutraal bouwen wordt steeds meer de norm. Ook gemeentelijke gebouwen moeten zoveel mogelijk energieneutraal worden.

Er moet ruimte zijn om te ondernemen in Nissewaard en bedrijventerreinen moeten zo worden ingericht dat leegstand wordt voorkomen en bedrijven die uit willen breiden in ruimte of intensiteit hiervoor op de juiste plek de mogelijkheid krijgen. De invoering van de Bestemmings Investerings Zone (afgekort BIZ)² zorgt voor een grotere betrokkenheid van ondernemers bij het eigen buitengebied. Middels een zorgvuldig democratisch vormgegeven traject, hebben ondernemers zeggenschap over inkomsten die door de gemeente in rekening gebracht worden bij ondernemers in het vooraf vastgestelde gebied waar de heffing kan worden opgelegd.

Verdere samenwerking tussen de verschillende gemeenten op Voorne-Putten en met Rotterdam kan de positie van Nissewaard en de andere gemeenten op het eiland versterken. Samen kunnen we veel beter dan nu het geval is voorkomen dat andere overheden beleid ontwikkelen wat nadelig is voor Nissewaard.

Met dit verkiezingsprogramma hebben we aansluiting gezocht bij de thema's die het CDA ook landelijk in haar verkiezingsprogramma heeft opgenomen. De thema's zijn vervolgens vertaald naar de situatie in Nissewaard en voorzien van concrete voorbeelden.

Met dit verkiezingsprogramma willen wij werken aan een sterk Nissewaard.

Bestuur CDA Nissewaard

---

² Samen met andere ondernemers kan een Bedrijven Investeringszone (BIZ) opgericht worden. Een BIZ is een afgebakend gebied op een bedrijventerrein of in een winkelgebied. Ondernemers betalen hiervoor een heffing aan de gemeente. De gemeente stelt de opbrengst ter beschikking aan de vereniging of stichting die de activiteiten uitvoert ter verbetering van het betreffende gebied.

1. Waarden & traditie

Waarden en tradities zijn belangrijk voor de samenleving. Veel mensen ervaren hun eigen leven als goed maar maken zich zorgen over hoe wij met elkaar omgaan. Beleefdheid op straat, respect voor elkaar, iets over hebben voor de ander en niet altijd en overal het eigen belang vooropstellen: dat zijn waarden die we in onze Nederlandse tradities al generaties lang doorgeven. Waarden en tradities helpen ons om te leren omgaan met een onrustige wereld. Het CDA koestert de waarden en tradities die onze samenleving bijeen helpen houden.

- De gemeente ondersteunt activiteiten uit de samenleving die zijn gericht op binding en ontmoeting tussen mensen onderling.
- De gemeente zal activiteiten ondersteunen die zijn gericht op het overdragen van de Nederlandse/ lokale cultuur, waarden en tradities.
- Wijk- of buurtregels dragen positief gesteld omgangsvormen uit. Instellingen die met jeugd, jongeren, ouders of andere bewonersgroepen werken, kunnen deze omgangsvormen gebruiken als herkenbare rode draad in hun dagelijks werk.

1.1 Lokale eigenheid en regionale samenwerking

Het CDA staat voor een bestuur dat weet wat er leeft in de gemeente. Het CDA is voor een bestuur dat korte lijnen heeft met de inwoners. Doordat het CDA kern- en wijkgericht werken nastreeft, blijft de menselijke maat de norm: gezinnen, families, burens, verenigingen, kerken en wijkcentra zijn plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en indien nodig kunnen helpen. Gemeenten krijgen er steeds meer taken bij. Soms kan een gemeente die taken niet alleen aan omdat ze te ingewikkeld zijn of omdat ze gemeentegrenzen overschrijden. Gemeenten kiezen dan vaak voor samenwerking met andere gemeenten om efficiënter te kunnen opgetreden.

Door samenwerking op Voorne-Putten kunnen we een krachtige vuist maken en ontwikkelingen waar we tegen zijn blokkeren of in de juiste richting sturen. De voordelen van samenwerking komen tot uiting doordat we één aanspreekpunt zijn voor de MRDH³ en de provincie. De afgelopen periode hebben we kunnen zien dat door goede samenwerking van de gemeenten op Voorne-Putten wij niet tegen elkaar uitgespeeld worden. Het CDA Nissewaard wil de samenwerking minder vrijblijvend maken. De aanbesteding doelgroepenvervoer is een mooi voorbeeld van deze samenwerking.

Voor het CDA Nissewaard is bij regionale samenwerking een aantal uitgangspunten van belang.

- De burger moet kunnen profiteren van de voordelen die de regionale samenwerking op gaat leveren;
- De burger merkt er in de dienstverlening niets van hoe de zaken achter de schermen zijn georganiseerd. Burgers moeten dicht bij huis terecht kunnen voor gemeentelijke zaken dan wel in de gelegenheid gesteld worden om gebruik te maken van goede service vanuit de gemeente;

³ De Metropoolregio Rotterdam Den Haag is een samenwerkingsverband van 23 gemeenten op het gebied van verkeer, openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat.

- De gemeenteraad moet duidelijk aangeven wat de gemeente wil bereiken met regionale samenwerking. Een goede opdracht vooraf en controle achteraf zijn nodig.
- Samenwerking mag niet ten koste gaan van de democratische regels waarbij de gemeenteraad controle uit moet oefenen over de genomen besluiten.
- Als een samenwerking aangegaan wordt, is dat een niet vrijblijvende samenwerking. Afspraak is afspraak voor iedere deelnemer aan de samenwerking.

De kracht van het CDA is dat zij als landelijke partij vertegenwoordigd is in de verschillende bestuurlijke niveaus van de politiek in Nederland. Het CDA spant zich in om op alle bestuurlijke niveaus te blijven werken aan goede verhoudingen tussen Europa, Rijk, provincies en gemeenten; dit met respect voor de eigen autonome verantwoordelijkheid van die bestuurslagen.

Intergemeentelijke samenwerking is geen teken van zwakte. Het CDA Nissewaard kiest actief voor een niet vrijblijvende samenwerking binnen de regio Voorne-Putten, waar dit voordelen biedt voor de inwoners van Nissewaard.

Goed openbaar bestuur vraagt om sterke gemeenten die in staat zijn hun eigen beleidsagenda te bepalen en hun wettelijke taken goed te vervullen. Omdat gemeenten van elkaar verschillen moeten zij maatwerk kunnen leveren bij het oplossen van problemen.

Sterke gemeenten durven zich kwetsbaar op te stellen door hun eigen bestuurskracht te meten en te vergelijken met andere gemeenten met het doel daarvan te leren. Tevens heeft een sterke gemeente een bestuur dat aan de gemeenschap verantwoording aflegt over waar de gemeente staat.

De digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven wordt verder verbeterd. De gemeente blijft voorlopig naast de elektronische dienstverlening de diensten en voorzieningen in de traditionele vorm aanbieden.

1.2 Betrokkenheid bij de politiek

Onze cultuur, lokaal cultureel erfgoed en sociale cohesie onderstrepen het belang van burgerschap en de waarden die daarbij horen.

Burgerschap bestaat in het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving juist ook lokaal. Het gaat er dan om dat mensen eigenschappen tonen, zoals zelfbeheersing, hoffelijkheid, verstandigheid, inschikkelijkheid, rechtvaardigheid, voorzichtigheid, tolerantie, oprechtheid, moed, hoop en vertrouwen. Zonder zulke waarden verdwijnt de samenhang uit het maatschappelijk leven. Burgerschap heeft dus alles te maken met moraliteit, met normen en waarden. Politici en bestuurders moeten duidelijk uitleggen waar zij mee bezig zijn en verantwoording afleggen aan de kiezers.

Democratische legitimiteit en bestuurlijke nabijheid

Gemeenten krijgen steeds meer taken van het rijk toebedeeld. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat ze deze nieuwe taken goed kunnen uitvoeren. Dat de democratische controle gewaarborgd is en samengewerkt wordt met andere bestuurlijke partners.

De gemeente moet vooral kader stellend en ondersteunend optreden.

1.3 Oudenhorn

De CDA-fractie heeft altijd aangegeven de wens van de inwoners van Oudenhorn voor een grenscorrectie met Hellevoetsluis te willen honoreren. Daarbij stelt het CDA dat feitelijk voor de herindeling door het vorige college in Bernisse deze kwestie opgelost had moeten zijn.

Omdat uit onderzoek onder inwoners blijkt dat de meerderheid van de inwoners bij Hellevoetsluis wil horen, lijkt een grenscorrectie voor de hand te liggen onder voorwaarde dat de drie partijen Nissewaard, Oudendoorn en Hellevoetsluis overeenstemming bereiken over de financiële compensatie rond de overgang. Het CDA is van mening dat dit geen taak is van de provincie maar door de gemeenten onderling geregeld moet worden.

Het CDA vindt dat een gang naar de rechter voorkomen moet worden en zal zich inspannen om partijen weer met elkaar in overleg te laten gaan.

In afwachting van de overgang naar Hellevoetsluis is Oudendoorn een volwaardige kern van Nissewaard en mogen inwoners geen nadeel ondervinden van een discussie over de grenscorrectie.⁴

1.4 Zondag: de waarde van rust, cultuur en ontmoeting

Het CDA hecht aan waarden en traditie zo ook aan de zondag als de dag die in onze cultuur is uitgegroeid tot een rustmoment van bezinning en ontmoeting.

Sociaaleconomisch is van belang dat verruiming van de openingstijden voor het midden- en kleinbedrijf relatief veel duurder is dan voor grote winkelketens. Uit onderzoek en buitenlandse ervaringen blijkt dat de werkgelegenheid en omzet niet tot nauwelijks groeien maar zich vooral spreiden. Aan de andere kant kan het CDA de ogen niet sluiten voor ontwikkelingen in de samenleving.

24-uurs economie

Het CDA vindt het belangrijk om grenzen te stellen aan de 24-uurs economie en hecht waarde aan de zondag als collectieve rustdag, een dag voor bezinning en aandacht voor het gezin. Het CDA is tegen een verdere aantasting van de zondagsrust.

- Het CDA vindt dat de gemeente in overleg met inwoners en lokale ondernemers besluit over de openingstijden van winkels (en al dan niet op zondagen). Het is verstandig daarbij ook regionale effecten mee te wegen en aansluiting te zoeken op de regionale detailhandelsvisie die in ontwikkeling is.

1.5 Dorpskernen en wijken

Abbenbroek, Geervliet, Heenvliet, Hekelingen, Oudendoorn, Simonshaven en Zuidland spelen een belangrijke rol binnen de gemeente Nissewaard. Het is belangrijk dat de dorpskernen leefbaar blijven. Dat betekent dat er een heldere visie moet zijn op nieuwbouw om jonge inwoners de kans te bieden om in de kern te blijven wonen en nieuwe inwoners van buiten te interesseren om hier te gaan wonen.

Daarnaast is het van belang om wijken in de kern Spijkenisse samen met de woningbouwcoöperaties op te knappen om verpaupering en leegstand tegen te gaan. Deze wijken zullen na de herstructurering weer voldoen aan de eisen van deze tijd en bijdragen aan een gemêleerde samenstelling van de wijk.

Het CDA kiest daarbij voor de volgende uitgangspunten:

---

⁴ De gemeenteraad van Nissewaard heeft op 6 december 2017 ingestemd met het voorstel om op basis van een door Provinciale Staten vastgestelde Herindelingsregeling mee te werken aan overgang van Oudendoorn naar Hellevoetsluis. Op basis van dit besluit wordt er vanuit gegaan dat Oudendoorn m.i.v. 1 januari 2018 onderdeel van de gemeente Hellevoetsluis zal worden.

- Realisatie van voldoende nieuwbouw in de dorpskernen zodat de leefbaarheid behouden blijft;
- Behoud van voorzieningen in de dorpskernen zoals scholen en winkels;
- Goed openbaar vervoer van en naar de dorpskernen;
- Bevorderen van een goed samenspel tussen woningbouw en de agrarische ontwikkelingen van de landelijk gelegen dorpskernen;
- Herstructurering van wijken om deze aantrekkelijk te maken en zorg te dragen voor een diverse samenstelling van de wijk.

2. Familie & gezin

Voor het CDA is elk gezin – in welke samenstelling dan ook – van waarde. Die families vormen het startpunt van ons leven waar we in geborgenheid mogen opgroeien.

De zorg in Nederland zou ondenkbaar zijn zonder de inzet, liefde en aandacht van naasten die om gezinnen en zieken heen staan. Het CDA ondersteunt beleid wat erop gericht is om deze mantelzorgers te helpen om hun taak uit te voeren. Dit beleid is erop gericht mantelzorgers daar waar nodig te ondersteunen en te waarderen waardoor zij beter in staat gesteld worden om dit belangrijke werk te blijven doen. Zonder hun inzet zou de zorg onbetaalbaar worden.

2.1 Gezinnen en jongeren

Het CDA vindt familie- en gezinsleven van groot belang. Door opvoeding wordt kinderen en jongeren geleerd met regels en verantwoordelijkheden om te gaan. Kinderen grootbrengen is een uitdaging. Ouders blijven primair verantwoordelijk voor de opvoeding. Zij dienen zorg te dragen voor een opvoedingspatroon waarin kinderen geleerd wordt zich dusdanig te gedragen dat zij anderen niet tot (over)last zijn. Mensen moeten al jong leren rekening te houden met de samenleving waarin ze leven. Dat dit een leerproces is, is volkomen begrijpelijk en ouders en kinderen die in dat leerproces hulp nodig hebben, kunnen in de nabijheid terecht met hun vragen bij het algemeen maatschappelijk werk, de school van hun kinderen, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) of in hun kerkgenootschap.

Per 1 januari 2015 is het jeugdbeleid gedecentraliseerd. We zijn nu bijna drie jaar onderweg met het nieuwe beleid. Van belang is om de jeugdzorg zo te organiseren dat volstaan kan worden met het budget wat hiervoor beschikbaar wordt gesteld. Het CDA pleit ervoor om jeugdzorg niet geïsoleerd te benaderen maar samenwerking te zoeken met scholen en andere instanties die veel met jeugd werken zoals sportverenigingen dit om problemen bij jongeren in een vroeg stadium op te sporen en gericht maatregelen te kunnen nemen.

Gezinnen

CJG's kunnen een belangrijke schakel vormen in de ondersteuning bij de opvoeding. Zij moeten laagdrempelig en toegankelijk zijn en blijven. Voorkomen moet worden dat deze centra uitgroeien tot bureaucratische organisaties. Professionele hulp is erop gericht de gezinssituatie te versterken. Daarnaast kan ook de zogenaamde Eigen Kracht Conferentie onderdeel zijn van het aanbod. Hierbij wordt met het gezin zelf en de daarbij betrokkenen bekeken hoe vragen en problemen bij de opvoeding van de kinderen het hoofd geboden kunnen worden.

De gemeente biedt, in samenwerking met het CJG ouderschaps cursussen aan voor (aanstaande) ouders.

Samenwerking met het onderwijs is voor het CJG een belangrijk aandachtspunt. Door de methodieken op elkaar af te stemmen en met ouders en kinderen te communiceren, kunnen betere resultaten bereikt worden en wordt daadwerkelijk naar oplossingen toegewerkt voor gezinnen die er alleen niet meer uit komen.

Het CDA heeft dit beleid de afgelopen jaren mede vorm en inhoud gegeven en zal het beleid blijven ondersteunen.

Jeugd

De opvang en begeleiding van jongeren is onderdeel van het Thuis in de Wijk concept waarover u meer kunt lezen in hoofdstuk 3 van dit verkiezingsprogramma. Op basis van dit concept wordt gewerkt aan een integrale benadering waarbij overheid en inwoners samen werken en zich beiden verantwoordelijk weten voor hun taak.

Het betrekken en laten meepraten van de jeugd kan verder worden bevorderd. Het CDA is voorstander van inspraak van jongeren op het beleid dat voor hen ontwikkeld wordt. Jongerenwerkers binnen de gemeente moeten functioneren als de ogen en oren van de gemeente.

Uitgaansgelegenheden in Nissewaard hebben een antidrugsbeleid dat gecontroleerd wordt door de politie en de gemeente. Het CDA wil het beleid voortzetten waarbij toezichthoudende BOA's⁵ en de politie zichtbaar en ook handhavend aanwezig zijn in deze uitgaansgelegenheden.

In samenwerking met scholen wordt bekeken hoe de kennis van de gemeentepolitiek vergroot kan worden. Het idee om vanuit de scholen de leerlingen meer te betrekken bij de lokale politiek zou verder uitgewerkt moeten worden. Gedacht kan worden aan gastlessen door plaatselijke en landelijke politici die de interesse van jongeren in de politiek zou kunnen vergroten. Daarnaast zouden scholen leerlingen in de gelegenheid moeten stellen commissie- en raadsvergaderingen bij te wonen.

2.2 Kindvriendelijke buurten

De buurt waarin kinderen opgroeien is erg belangrijk. Ieder kind verdient een veilige en uitdagende leefomgeving waarin het kan spelen en veilig opgroeien. Het CDA vindt het van belang dat kinderen veel buiten kunnen spelen, ze leren daardoor spelenderwijs samen te leven.

Het CDA heeft in de raad het speelruimteplan aangenomen. Dit speelruimteplan heeft als uitgangspunt om per wijkvoorzieningen voor alle leeftijdsgroepen van onze jeugd beschikbaar te hebben. De gemeente zorgt voor een tijdige realisatie van de al bestaande plannen. De gemeente voert een actief beleid om de speelruimtes in goede staat te houden. Speelruimte wordt niet opgeofferd voor parkeerruimte.

Buitenlucht is gezond en beweging draagt bovendien bij aan het voorkomen van overgewicht. Een goede inrichting van de openbare ruimte met voldoende sportveldjes, speelplaatsen en ruime schoolpleinen is daarom essentieel.

Het CDA wil uitvoering geven aan het beheersplan waarin afspraken zijn gemaakt over het beheer van speelruimten en voorzieningen voor kinderen.

Een andere voorwaarde is natuurlijk dat de buurten waarin kinderen opgroeien veilig zijn. Daarom wil het CDA bestaand beleid voortzetten en een gerichte aanpak om criminaliteit te voorkomen en verkeersonveilige situaties te verminderen verder intensiveren.

- Wij bepleiten strengere handhaving van verkeersovertredingen in kinderrijke buurten en in de omgeving van (sport)parken en scholen. Hiermee draagt de gemeente zorg voor de zelfstandige mobiliteit van kinderen door het bieden van veilige routes en oversteekvoorzieningen.
- De gemeente zorgt voor goede speelmogelijkheden in elke buurt voor verschillende soorten spel en ontmoeting voor alle leeftijden en voor kinderen met en zonder beperking. De buurt moet hierbij worden betrokken.
- Burgerinitiatieven op het gebied van spelbegeleiding, zoals speel-o-theken, speeltuinen, scouting en kindervakantiewerk zijn van groot belang en kunnen rekenen op medewerking van de gemeente.

---

⁵ Buitengewone opsporingsambtenaar in dienst van de gemeente Nissewaard.

2.3 Onderwijs

Opgroeïende kinderen moeten in Nissewaard de kans krijgen hun talenten te ontwikkelen en te benutten. Die kansen dienen te worden aangeboden in gezinnen, kinderdagverblijven en op scholen. Kinderen hebben recht op kwalitatief goed onderwijs. Scholen moeten dan ook voldoen aan kwaliteitseisen en een omgeving bieden waarin leerlingen zich goed kunnen ontwikkelen.

Het CDA ziet scholen niet los van hun maatschappelijke omgeving. Omdat de bestuurlijke rol van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is veranderd, moet zij vooral samenwerking tussen scholen en instanties stimuleren, zoals op het gebied van voortijdig schoolverlaten, terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim, praktijkonderwijs, voor- en naschoolse opvang, peuterspeelzaalwerk en volwasseneneducatie.

Omdat opvoeding en educatie in elkaars verlengde liggen, vindt het CDA het belangrijk dat ouders bij de school worden betrokken. De vrijwillige inzet van ouders bijvoorbeeld 'bij het organiseren van activiteiten' is van onschatbare waarde. Ouders/opvoeders zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding maar wanneer zij daarin tekortschieten, vormen leraren dikwijls de eerste opvang. Leraren zijn van grote waarde als het gaat om het opvangen van signalen van verwaarlozing, mishandeling en sociaal-emotionele problemen van leerlingen.

Passend Onderwijs

Het passend onderwijs dat in het basis- voortgezet onderwijs ingevoerd is, mag van het CDA niet ten koste gaan van de kwaliteit van het onderwijs. Het CDA vindt dat de scholen (directies, leraren en medewerkers) een doorslaggevende stem hebben in het zorgaanbod dat zij kunnen bieden aan hun leerlingen.

Ook vindt het CDA dat waar het onderwijs niet passend is voor een leerling, de reguliere scholen extra ondersteuning kunnen aanvragen om betere begeleiding te kunnen bieden. Als dit niet afdoende is moet er voor die leerling naar een andere passender onderwijsvorm gezocht worden, langdurig of tijdelijk.

Er dient vanuit de gemeente geld beschikbaar te zijn om deze passende plek binnen regulier of speciaal onderwijs te realiseren.

Met andere woorden: uitgangspunt passend onderwijs: regulier onderwijs waar mogelijk, speciaal onderwijs waar nodig

Toezicht Leerplicht

Ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten moeten verder teruggedrongen worden. Ouders hebben hier als opvoeders een hoofdverantwoordelijkheid. Tevens moet voorkomen worden dat leerlingen (onvrijwillig) thuiszitten. Hier hebben de ouders samen met de onderwijsinstellingen een grote verantwoordelijkheid. Als verantwoordelijke voor de leerplicht controleert en ondersteunt de gemeente hierin.

De gemeente blijft op de hoogte van de kwaliteit van de scholen door de oordelen van de onderwijsinspectie goed in beeld te houden en in overleg met de leiding van de scholen en de schoolbesturen waar nodig verbeterplannen op te zetten. In Nissewaard moet niet alleen goed geleefd kunnen worden maar dient het onderwijs van goed en veilig niveau te zijn.

Binnen de school en haar omgeving moet erop toegezien worden dat de veiligheid voor kinderen maximaal gegarandeerd wordt. Samenwerking tussen de toezichthouders van de scholen, sociale controle binnen de school en duidelijke afspraken met de politie om snel paraat te zijn als er ernstige problemen zijn, dragen bij om deze doelstelling te realiseren.

2.4 Samen met maatschappelijke organisaties

Het CDA is dé partij van de samenleving, het is als geen ander in staat de balans te vinden tussen individuele verantwoordelijkheid en solidariteit. Inwoners, vrijwilligers, lokale ondernemers, verenigingen en geloofsgemeenschappen hebben vaak waardevolle ideeën over de zorg voor elkaar. Daarom is een vast contact met deze organisaties van belang.

Geloofsgemeenschappen

Het CDA vindt dat de overheid geloofsgemeenschappen positief moet waarderen vanwege hun bijdrage aan de maatschappij. Kerken en overheden hebben verschillende verantwoordelijkheden maar zij geven beiden aan betrokken te zijn bij het welzijn van individuele mensen. Kerken voeren met pastores, dominees en vrijwilligers al sinds jaar en dag "keukentafelgesprekken" door middel van huisbezoeken. Kerken dragen dus ook een schat aan ervaring met zich mee. Het CDA wil dat het beleid om geloofsgemeenschappen goed te kunnen laten functioneren voortzetten. Initiatieven zoals een voedselbank komen voort uit de samenwerking tussen kerkgemeenschappen binnen het project "Vrede voor de Stad" waarbinnen het overleg met de gemeente op een gestructureerde wijze kan plaatsvinden.

Bij de ontwikkeling van beleid voor het sociaal domein is het dan ook erg belangrijk de kennis van kerkelijk werkers over armoede, gezinsproblematiek, verslavingen etc. te betrekken. In kerken maar ook in andere geloofsgemeenschappen leren jonge mensen belangrijke waarden als naastenliefde, tolerantie en respect.

Wij vinden goed en regelmatig contact dan ook belangrijk. Juist ook om gezamenlijk onwenselijke situaties bespreekbaar te maken en te bestrijden.

- Het CDA wil kerken betrekken bij de ontwikkeling van Thuis in de Wijk ten behoeve van het jongeren- en het sociaal beleid.

Verenigingen

Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Daar leren jongeren dat sport leuk is, samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, de handen uit de mouwen te steken, respect te hebben voor gezag (trainer, scheidsrechter), wellicht zelfs mee verantwoordelijkheid te dragen voor het beheer en onderhoud van een terrein. Bovendien zorgen verenigingen ervoor dat mensen zich minder eenzaam voelen. Door lid te zijn van een vereniging vergroten mensen hun netwerk waarop ze wellicht in een latere fase van hun leven zijn aangewezen.

Door jongeren te laten bewegen leveren sportverenigingen een belangrijke bijdrage aan het tegengaan van overgewicht. Daarom vinden wij het belangrijk dat ieder kind kan sporten of zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming. Ook is meer bewegen vaak onderdeel van het behandelplan van een jongere met psychische problemen. Het CDA vindt het belangrijk dat jongeren die extra uitdagingen in het leven ervaren juist bij verenigingen succeservaringen op kunnen doen. Daarom is het belangrijk dat geïnvesteerd wordt in vrijwilligers zodat zij goed om kunnen gaan met jongeren die specifieke aandacht vragen. Deze vrijwilliger moeten op ondersteuning kunnen rekenen in afwijkende situaties. Het CDA wil het beleid hieromtrent voortzetten en wil voor de onderstaande doelstellingen inzetten:

- Verbind sport, cultuur, onderwijs en de gemeente via combinatiefunctionarissen⁶, waarvoor cofinanciering vanuit het Rijk beschikbaar is.
- Om de toegang tot sport en cultuur voor ieder kind mogelijk te maken, moet de gemeente blijven bijdragen aan het in stand houden van een ondersteuningsfonds.

⁶ Een combinatiefunctionaris is een medewerker in dienst van de gemeente die zich bezighoudt met het verbinden leggen tussen verenigingen en beleid binnen gemeenten en zorgt ervoor dat de overheid dichterbij de burger komt.

Bijvoorbeeld via de Stichting Leergeld⁷ kunnen wij ondersteuning blijven bieden tot verdere ontplooiing van jongeren. Zo kunnen ouders voor wie het lidmaatschap te duur is financieel ondersteund worden en voorkomen we dat kinderen als gevolg van een armoedesituatie thuis buitengesloten worden van allerlei activiteiten.

---

⁷ Onder het motto "Alle kinderen mogen meedoen", is het doel kinderen uit gezinnen met een laag besteedbaar inkomen, in staat te stellen volwaardig deel te nemen aan de samenleving. <http://www.leergeld.nl/voorne-putten/>

3. Sterke samenleving & zorg voor elkaar

De kracht van onze samenleving ligt in een gedeeld besef van onderlinge verbondenheid, tussen jong en oud, arm en rijk. Die sterke samenleving is bestand tegen de grote veranderingen van deze tijd. In een sterke samenleving voelen burgers zich veilig, thuis en niet overgeleverd aan de bureaucratie van de overheid of de grillen van de markt. Wij zijn zelf de baas. Iedereen doet mee. Met elkaar hebben we de sleutel in handen voor een betere toekomst. Als we vertrouwen hebben in elkaar, staan we sterker tegenover de uitdagingen die op ons afkomen, in de opvang van vluchtelingen, in de bescherming tegen radicalisering en terrorisme, en in de onrustige wereld waarin we leven.

3.1 Participatie, zorg en sociaal beleid

Na de ingrijpende wijziging van de Wmo op 1 januari 2015 heeft het CDA de afgelopen raadsperiode veel inspanning geleverd om inwoners die afhankelijk zijn van Wmo goed te ondersteunen. Het CDA heeft zich er sterk voor gemaakt om een financieel "hek" te zetten rond het sociale domein. Daarmee wordt geborgd dat overschotten in het sociale domein behouden blijven en niet overgeheveld worden naar andere beleidsterreinen.

Het blijft nodig om goed toe te blijven zien hoe dit beleidsterrein zich ontwikkelt. Het aantal ouderen neemt de komende jaren fors toe en daarmee ook de druk op het beschikbare budget. Het CDA zal er op toezien dat de gemeente Nissewaard de nieuwe taken op het gebied van de Wmo op een zodanige wijze op blijft pakken dat er geen mensen tussen wal en schip geraten. Mocht deze zorg door onvoorziene omstandigheden niet direct adequaat worden verleend, dan is de gemeente er verantwoordelijk voor dat dit op de kortst mogelijke termijn wel gebeurt. De beschikbaarheid van financiële middelen op korte termijn is van ondergeschikt belang aan het uitgangspunt dat goede zorg geleverd moet worden aan inwoners die dat nodig hebben. Het concept Thuis in de Wijk draagt eraan bij dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen en zo lang mogelijk een beroep kunnen blijven doen op familie, vrienden en kennissen. Hiermee wordt niet alleen bereikt dat de kosten in de hand worden gehouden maar ook dat mensen niet vereenzamen en zo lang mogelijk blijven proberen om zaken zelf op te pakken.

Vanwege de overdracht van deze taken - die met een forse bezuiniging gepaard is gegaan - is het CDA van mening dat de volgende zaken daarbij aandacht behoeven:

- De voor de Wmo beschikbare middelen moeten vooral ingezet worden om mensen die de regie over hun leven (even) kwijt zijn en daarbij ondersteuning nodig hebben te helpen.
- Uitgangspunt daarbij is dat er zorg op maat wordt geleverd, dus dat er zorg wordt geboden die in dat geval het meest passend is.
- Vanwege de teruglopende middelen zal er een groter beroep worden gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers. De gemeente Nissewaard draagt er zorg voor dat vrijwilligers en mantelzorgers waar nodig ondersteund worden.
- Het in 2016 ingezette mantelzorgbeleid dient onverkort te worden uitgevoerd.

Om te bevorderen dat mensen naar elkaar omzien moet de gemeente in de wijken en de kernen activiteiten ondernemen om de sociale verbanden te ondersteunen of op te bouwen. In de begroting moeten daar voldoende middelen voor worden vrijgemaakt.

Mensen met een functionele beperking of handicap verdienen ondersteuning waar dat nodig is en deze behoefte bestaat. Dat kan in de vorm van een financiële bijdrage of ondersteuning door mensen die directe zorg kunnen verlenen. Het CDA vindt dat de gemeente zich moet inspannen om voorzieningen die nu door werknemers met begeleiding worden gerund en onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen te behouden.

Een dreigend gezondheidsprobleem in Nissewaard betreft obesitas (zwaarlijvigheid), in toenemende mate ook bij jonge kinderen. Dit wordt veroorzaakt door onvoldoende bewegen en te veel en ongezond voedsel. Consultatiebureaus en de Schoolartsdienst hebben een signalerende taak hierin. Zij moeten via het CJG, ouders en hun kinderen begeleiden en volgen door dieet- en bewegingsadvies te verstrekken. Opleving van de adviezen mag geen vrijblijvend karakter hebben.

Het CDA pleit voor goede voorlichting op scholen en wil mensen met obesitas ondersteunen om hun gewicht weer op peil te brengen.

3.2 Thuis in de wijk

De overdracht van taken van Rijk naar de gemeenten als gevolg van de drie decentralisaties, de ontwikkeling van de rijksbudgetten, de extramuralisering⁸ en de vergrijzing vormen de belangrijkste aanleidingen voor de gemeente Nissewaard om nieuw beleid in te zetten voor de ontwikkeling en uitvoering van de taken in het sociale domein. Hiertoe werd het Thuis in de Wijk-concept ontwikkeld.

Het Thuis in de Wijk-concept omvat een breed palet aan ontspanning, ontmoeting, preventie, algemene educatie (bijv. taalvaardigheid), informatie, advies, ondersteuning en begeleiding, dat dichtbij en in samenhang geboden wordt aan inwoners. Dat gebeurt door een netwerk van informele en formele partners en op plaatsen waar mensen nu al komen. Het Thuis in de Wijk-concept impliceert dat gekozen wordt voor een nadrukkelijke regierol door de gemeente op het sociaal domein en een uitvoeringsrol met regelruimte voor de partners.

Met het Thuis in de Wijk-concept verwachten we te bereiken dat meer inwoners – jong en oud – ervaren dat ze maatschappelijk ‘meedoen’, ervaren meer welbevinden en welzijn en zijn meer zelfredzaam. Inwoners zijn minder of minder snel of gedurende kortere tijd afhankelijk van (zware) professionele begeleiding, hulp of zorg. Meer inwoners zijn sociaal betrokken en actief. Deze maatschappelijke resultaten worden bereikt binnen het beschikbare budget voor het sociale domein.

De in deze paragraaf genoemde onderwerpen vormen allemaal een onderdeel van de aanpak in het kader van Thuis in de Wijk. Per onderwerp wordt aangegeven wat het CDA daarbij belangrijk vindt.

Participatie en Wmo

“Op eigen kracht waar mogelijk, en ondersteund waar nodig”, is voor het CDA uitgangspunt van het Wmo-beleid.

Kwaliteit van diensten en voorzieningen is het leidende principe bij aanbestedingen in het kader van de Wmo. Participatie van de bij de Wmo betrokken doelgroepen wordt actief bevorderd. Het CDA vindt dat adviezen van de Wmo-adviesraad door de gemeente uiterst serieus genomen moeten worden.

- Vanuit de samenvoeging van diverse beleidsterreinen pleit het CDA ervoor dat er één adviesraad komt voor het sociale domein. Wij denken dat het mogelijk moet zijn om dit te realiseren per 1 januari 2019.

Voorwaarde bij zorgverlening bij mensen thuis is een goede begeleiding door een team van wijkverpleging, vrijwilligers en mantelzorgers. Deze stellen samen een plan op om oudere inwoners verantwoord en zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Daarbij wordt getracht zoveel mogelijk te voorkomen dat verschillende hulpverleners elkaar afwisselen bij mensen die afhankelijk van hulp zijn.

⁸ Mensen die in de eigen woning blijven wonen. De gemeente zorgt ervoor dat via inzet van zorgorganisaties gericht op het ondersteunen van cliënten thuis deze mensen in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

- Het CDA heeft er mede voor gezorgd dat er aandacht komt voor overbelaste mantelzorgers. Signalering van overbelasting is belangrijk. Deze mantelzorgers moeten vaak zorg voor ouder(s) of familie combineren met de zorg aan het eigen gezin en het werk.

Zorg op maat

Het CDA kiest ervoor om in Nissewaard mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Bij de uitvoering van de Wmo moet er rekening mee worden gehouden dat dit extra eisen kan stellen.

- Ter voorkoming van eenzaamheid kunnen wijkcentra en dorpshuizen als ontmoetingsplaats een vitale functie hebben.

Ouderen

Ouderen wordt gestimuleerd om steeds langer zelfstandig te blijven wonen. De gemeente maakt prestatieafspraken met corporaties om te zorgen dat er voldoende levensloopbestendige woningen zijn en zorgt voor een goede spreiding van deze voorzieningen in de diverse kernen.

- Het CDA is voorstander van het realiseren van aanleunwoningen bij de zorgcomplexen zodat zorg in de wijk op een efficiënte manier aangeboden kan worden.

De gemeente geeft voorlichting en ondersteuning t.a.v. mantelzorg in samenwerking met kerken, ouderenorganisaties en het Wmo-loket. Daar waar nodig stimuleert de gemeente periodieke huisbezoeken binnen wijken en dorpskernen om de kans op vereenzaming en verwaarlozing van senioren te verkleinen. Geïnitieerd door het CDA zijn de gesprekken met inwoners van 75 jaar en ouder gevoerd in de kernen om te signaleren of inwoners behoefte hebben aan contact en/of ondersteuning.

- Het CDA wil dat deze gesprekken in de hele gemeente Nissewaard worden gevoerd.

Gehandicapten

Het CDA is voorstander van structurele samenwerking tussen zorgaanbieders en zorgfinanciers in onze regio zodat gehandicapten via het Wmo-loket alle relevante informatie kunnen krijgen.

Gehandicapten zijn voor hun kwaliteit van leven afhankelijk van allerlei instanties. Een goede samenwerking tussen deze instanties wordt door het CDA daarom ook als strikte voorwaarde gesteld bij de aanbesteding van de diensten. Een juiste invulling van Thuis in de Wijk moet deze samenwerking verbeteren.

De gemeente streeft ernaar dat gehandicapten zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en aangepast kunnen werken.

Bestrijding sociaal isolement en armoede

Het CDA kiest voor een gemeentelijk armoedebeleid dat activerend is voor wie nog in staat is te werken, toereikend is voor wie dat niet meer kan en dat ook op langere termijn houdbaar is. Ook mensen waarvan de verdien capaciteit te laag is voor de reguliere arbeidsmarkt moeten hun talenten kunnen benutten.

Het CDA ziet werk nog altijd als beste remedie tegen armoede en het geeft mensen ook een terecht gevoel van onafhankelijkheid als ze voor zichzelf en hun gezin kunnen zorgen. Het komt voor dat mensen door tegenslagen of verkeerde keuzes in moeilijke omstandigheden belanden. Zeker als hun kinderen daar de dupe van dreigen te worden, kunnen mensen een beroep doen op de gemeente. Het CDA zal zich hard maken om het huidige armoedebeleid in Nissewaard voort te zetten. Als de in 2017 in gang gezette pilot van het armoedebeleid om jongeren in natura bij te staan een succes blijkt te zijn, is dat voor het CDA een reden om het armoedebeleid daarop aan te passen. Wel streeft het CDA ernaar om mensen zo snel mogelijk onafhankelijk te maken. Via Thuis in de Wijk zal worden ingezet om mensen in een vroegtijdig stadium te begeleiden wanneer ze met financiële problemen te maken krijgen.

De gemeente Nissewaard moet goed contact blijven onderhouden met de Voedselbank om hulp te kunnen bieden aan degenen die dat nodig hebben. De gemeente Nissewaard werkt samen met de Voedselbank en ondersteunt de Voedselbank. Het CDA is bereid om ook in financiële zin meer bij te dragen zolang aangetoond kan worden dat de Voedselbank de noden van mensen die tijdelijk of blijvend in de problemen zitten kan helpen verlichten. Samenwerking met de kerken via het project "Vrede voor de Stad"⁹, helpt bij het versterken van het netwerk om te zorgen dat mensen omzien naar elkaar.

Indien mensen gebruik maken van de bijstand vindt automatisch ook kwijtschelding plaats van nader te bepalen gemeentelijke heffingen.

Organisaties die inwoners met problematische schulden bijstaan worden door de gemeente zo nodig financieel ondersteund, met name indien deze organisaties mensen begeleiden in trajecten om vrij van schulden te komen.

Bekeken wordt in hoeverre bijstandsgerechtigden ingezet kunnen worden op zogenaamde re-integratiebanen op maatschappelijk relevante functies bv. bij scholen, instellingen etc.

In het kader van de tegenprestatie wordt voor elke uitkeringsgerechtigde bekeken welke inzet hij of zij kan plegen voor de samenleving. Voorwaarde is dat er geen verdringing plaatsvindt van betaalde arbeid.

3.3 Vrijwilligers, sport, cultuur en integratie

Het CDA wil werken aan een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien en verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Dit moet ook onderdeel vormen van het Thuis in de Wijk-concept. Heel praktisch ziet men dit terug op plaatsen waar mensen participeren in verenigingen. Vrijwilligers dragen de verenigingen en maken het mogelijk dat hun medemensen genieten van verworvenheden die de vereniging biedt. Vrijwilligers verlenen belangeloos diensten aan de medeleden van de verenigingen en zijn mede daardoor een belangrijk voorbeeld voor alle anderen. Zij verdienen respect en lof.

Sporten is gezond. Zowel voor het lichaam als voor de geest maar ook voor het versterken van de sociale samenhang in Nissewaard. Daarnaast leren kinderen en jongeren bij sporten in teamverband regels in acht te nemen, te delen in sportiviteit en het belang van respect voor elkaar en de tegenstander. Het gemeentelijk sportbeleid moet gericht zijn op alle leeftijden.

Het gemeentelijke beleid zou ten aanzien van het faciliteren van zowel culturele- als sportverenigingen toereikend moeten zijn zodat de verenigingen financieel onafhankelijk zijn. Eventuele ondersteuning, bijvoorbeeld bemiddeling van een betaalbare huur van de gemeentelijke accommodatie als tegenprestatie voor de sociale taak die verenigingen vervullen voor de gemeente moet mogelijk zijn.

Erfgoed, kunst, cultuur en media

Het CDA hecht belang aan een goed beleid rond kunst, zoals expositie-, theater- en concertaangelegenheden, dit vanwege de meerwaarde die deze culturele uitingen hebben voor de inwoners van Nissewaard. Door kennis te nemen van culturele uitingen, komen onze inwoners in contact met nieuwe en bijzondere gedachtegangen en verbreedt de kennis en daarmee de acceptatie van het 'nieuwe' of het 'andere'. Een functie die niet alleen voor haar inwoners belangrijk is, maar ook aantrekkingskracht heeft voor bezoekers van onze gemeente, die mede daardoor wellicht toekomstige inwoners zullen worden. Een toekomstbestendige bibliotheek draagt in belangrijke mate bij aan de kennis en beleving van culturele- en kunstzinnige uitingen.

⁹ Vrede voor de stad is een beweging die gesteund wordt door diverse kerken in Nissewaard. Doel van de beweging is om als christenen samen aanwezig te zijn in deze stad en door gezamenlijk gebed en diaconale activiteiten, meer vrede voor de stad te laten ontstaan. <http://www.vredevoordestad.nl>

Exploitatie theater De Stoep

Reeds bij de realisatie van theater De Stoep heeft het CDA ervoor gepleit om de exploitatie van het theater te verzelfstandigen of over te dragen aan een organisatie buiten de gemeente. Achterliggende gedachte is dat een externe partij in staat is om hogere inkomsten te verwerven waardoor de bijdrage vanuit de gemeente kan worden afgebouwd zonder dat het gebouw hoeft te worden verkocht.

- Het CDA is van mening dat in de komende collegeperiode serieus werk gemaakt moet worden om een gedegen plan op te stellen waarmee de exploitatie van het theater De Stoep uit kan worden besteed aan de markt. Overwogen kan worden om andere culturele instellingen zoals de bibliotheek in de Boekenberg en het Centrum voor de Kunsten in dit plan op te nemen.

Cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde van belangrijke plaatsen in onze gemeente is van belang om de gemeenschapszin met elkaar te versterken. De gemeente beschermt het cultuurhistorische erfgoed van de lokale gemeenschap. Verpaupering dient te worden tegengegaan door planmatig onderhoud hiervan en regelmatig schouwen.

- Het CDA wil uitzoeken waarom sommige kernplatforms en wijkplatforms goed werken en andere kernplatforms een slapend bestaan lijken te hebben.

Voor de inwoners

De gemeente voert een actief dorps- of wijkverenigingenbeleid. Zij stelt hen jaarlijks in samenspraak middelen beschikbaar waarmee de bewoners zelf de kwaliteit van hun dorpskern of wijk kunnen vergroten.

Het CDA houdt vast aan het Kernenbeleid waarin specifiek aandacht geschonken blijft worden aan de kernen en bewoners via de kernplatforms betrokken blijven worden bij het beleid van de gemeente.

Waar nodig zullen de kernen en de wijken betrokken worden bij de totstandkoming van gemeentelijk beleid. Door goede voorlichting moeten inwoners in een vroeg stadium bij ontwikkelingen in hun directe leefomgeving worden betrokken.

Je veilig voelen in je woon-, werk- en leefomgeving is essentieel. De gemeente heeft een belangrijke taak als regisseur in de veiligheidsketen. Veiligheidsbeleid krijgt vorm in samenwerking met bewoners, politie en justitie, scholen, kerkgenootschappen, buurtverenigingen, horecaondernemers en winkeliers, woningcorporaties, (sport)verenigingen, etc. Hierin moet ieders rol en verantwoordelijkheid duidelijk zijn.

De gemeente heeft een drietal taken als het om veiligheidsbeleid gaat:

1. Overlast bestrijden en tegengaan.
2. Preventie. Voorlichting en samenwerking; camerabeveiliging en opvolging, ook afspraken met horeca, en handhaving daarvan.
3. Participatie. Vormgeven eigen verantwoordelijkheid. Respect voor elkaar.

Omdat vandalisme veelal alcohol gerelateerd is, gaan het terugdringen van de bovenmatige alcoholconsumptie en het bestrijden van vandalisme hand in hand.

Toezicht houden en actief handhaven op schenkregels horeca: geen alcohol onder de 18 jaar en stoppen bij dronkenschap (naleven regels drankvergunning). Dit gebeurt in samenwerking met winkeliers, horeca en sportverenigingen.

Criminaliteit en vandalisme

Criminaliteit, overlast en vernielingen moeten worden tegengegaan. Cameratoezicht en de daarbij behorende opvolging, alsmede de sociale controle door ouders en overige inwoners, maar vooral een actieve surveillance van politie en buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA's), zullen elkaar daarbij preventief en reactief moeten versterken in het aanhouden van veroorzakers. Overtreders moeten hard worden aangepakt waarbij vandalen (bij minderjarigen de ouders/verzorgers) opdraaien voor de schade.

Op dorps- en wijkniveau worden inwoners voorgelicht door de politie en gemeente over hetgeen ze zelf kunnen doen om hun veiligheid en hun ervaren veiligheid te vergroten. Hierbij is het vooral zaak goede afspraken te maken over een goede sociale controle in de buurt en op de buurt.

Blijvende aandacht voor het tegengaan van vandalisme. Het CDA wil dit bereiken door:

- Statistieken t.a.v. schade/vernielingen bespreken in de gemeenteraad en communiceren naar de inwoners.
- Goede doorverwijzing van slachtoffers.
- Toezicht afstemmen met scholen, wijk- en dorpsverenigingen.
- Cameratoezicht toepassen op plaatsen waar veel vernield wordt.

Alcohol en drugs

Geen vestiging van coffeeshops toestaan binnen de gemeentegrens van Nissewaard. Al op basisscholen starten met preventieve voorlichting over alcohol en drugs die mede gericht is op ouders/verzorgers. In alle groepen zeven en acht worden projecten gedaan over het gebruik van alcohol en drugs. De ouders en leerlingen van kwetsbare groepen (klas één tot en met klas drie) in het voortgezet onderwijs worden voorgelicht en eventueel gebruik van drugs en andere verboden middelen moet worden gemeld om bestrijding sneller mogelijk te maken.

Met name het dealen rond scholen en bij jeugdvoorzieningen dient actief te worden bestreden door toezicht van medewerkers en door onmiddellijke opvolging door de politie bij melding door de toezichthouders.

Wijk-dorpsbeheer

Iedere inwoner moet zich veilig voelen in zijn directe woonomgeving. De wijk, het dorp en de buurt komen centraal te staan voor de bewoners om in eerste instantie met elkaar het gevoel van veiligheid te vergroten. Gemeente, politie en gemeentelijke diensten kunnen hen daarbij helpen. Bestaande wijk/ en buurtverenigingen worden in kaart gebracht en waar nodig uitgebreid. Dit netwerk wordt jaarlijks door gemeente en wijkvereniging geëvalueerd. De gemeente voert een wijkschouw uit in samenwerking met de wijkverenigingen en geeft opvolging aan de geconstateerde aandachtspunten.

Het CDA wil het openbaar groen behouden, onderhouden en waar mogelijk verder uitbreiden. Een groene, hele en schone publieke ruimte verhoogt de leefbaarheid en draagt bij aan een beter leefmilieu. De gemeente faciliteert het gezamenlijk in de eigen wijk of buurt aanleggen en onderhouden van groen. Dit is goed voor de sociale samenhang tussen bewoners in de wijk en in het dorp en kan op wijk- en dorpsniveau geregeld worden.

4. Eerlijke economie, arbeidsmarkt en werkgelegenheid

De gemeente moet bijdragen aan goede randvoorwaarden voor economische ontwikkeling. Het CDA vindt de inbreng van ondernemers zeer belangrijk en daarom moet de gemeente meer vraaggericht gaan werken. Intensief contact met de ondernemersorganisaties is daarvoor een noodzakelijke voorwaarde.

In het kader van economie moet onze gemeente zich volgens het CDA richten op drie thema's te weten:

- Zorg, diensten en opleidingen rond het ziekenhuis versterken;
- Samenwerking zoeken met de Rotterdamse Haven en inwoners wijzen op het arbeidspotentieel en ontwikkelmogelijkheden van de haven;
- Toerisme en recreatie.

4.1 Economische ontwikkeling

Het CDA wil zoveel mogelijk ambtelijke obstakels slechten en hecht belang aan één fysiek en digitaal loket voor bedrijven waar ondernemers terecht kunnen. Hierbij houdt de betrokkene de keuze hoe hij of zij contact met de gemeente wil: internet, telefoon of contact aan de balie.

De gemeente Nissewaard moet ervoor zorgen dat zij een interessant vestigingsbeleid voert voor nieuwe ondernemingen of voor ondernemingen die willen uitbreiden. Een goed woon- en werkklimaat dragen daaraan bij. Het CDA wil dat er geïnvesteerd blijft worden in een goed wegennet zodat bedrijven een snelle toe- en afvoer van producten en diensten krijgen. Daarnaast is het van belang om Nissewaard op de kaart te zetten bij ondernemers die zich mogelijk in Nissewaard willen vestigen.

- Het CDA vindt het van groot belang dat er gewerkt wordt aan een vlotte afwikkeling van het woon-werk verkeer om Nissewaard aantrekkelijk te houden als stad voor inwoners die buiten Nissewaard werken.

Winkels

Het centrum van Spijkenisse moet aantrekkelijker worden voor het vestigen van middenstand. De gemeente zal daar actief in moeten blijven participeren. Verval en leegstand van panden dient effectief te worden bestreden om de leefbaarheid te bevorderen. Het CDA wil dat er een plan komt om de leegstand in het centrum terug te dringen en pleit ervoor om het winkeloppervlak in het centrum te verkleinen door vierkante meters winkelbestemming anders te gaan bestemmen en winkels te concentreren in het centrum waarbij als randvoorwaarde geldt dat de levendigheid in het centrum moet worden vergroot. Het CDA is van mening dat het te voeren detailhandelsbeleid goed afgestemd moet worden met de andere gemeenten op Voorne-Putten. Samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten zou invulling gegeven moeten worden aan een eiland brede detailhandelsvisie.

- Het CDA wil dat het voorzieningenniveau in de wijken en kernen van voldoende kwaliteit moet blijven zodat elementaire levensbehoeften dicht bij huis gekocht kunnen blijven worden. Dit draagt er tevens toe bij dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

Horeca

Nieuwe horeca zoveel mogelijk concentreren en verdelen over het centrum van Spijkenisse zodat het winkelgebied gezelliger wordt en er meer beleving komt. Dit stimuleert bezoekers

in het winkelcentrum om langer te blijven en zorgt ervoor dat eventuele overlast van horeca in woonwijken beperkt blijft.

Bedrijventerreinen

Winkelgebieden en bedrijventerreinen moeten schoon heel en veilig zijn. Het CDA ondersteunt initiatieven om winkelgebieden en bedrijventerreinen te certificeren met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). De gemeente moet actief participeren in het KVO-traject of waar nodig deze trajecten zelf starten met ondersteuning van de Kamer van Koophandel en het midden- en kleinbedrijf. De ervaringen met de BIZ zullen worden geëvalueerd en mogelijk kan de gemeente stimuleren dat de BIZ ook in andere gebieden binnen de gemeente wordt geïntroduceerd.

Het CDA vindt het verder van belang dat naast het herstructureren van bedrijventerreinen ook gekeken gaat worden om nieuwe bedrijfsterreinen beschikbaar te hebben voor het geval een onderneming binnen de gemeentegrenzen wil uitbreiden of zich nieuwe ondernemingen in de gemeente willen vestigen. Aantrekken van nieuwe bedrijven is van belang om werk aan te kunnen bieden aan de inwoners binnen de eigen gemeentegrenzen.

Afstemming in de regio waar bedrijventerreinen en winkelgebieden moeten komen is van groot belang om versnippering van bedrijfsterreinen tegen te gaan en om afspraken te maken over de logistieke afhandeling van aan en afvoer van goederen. Ongebreidelde groei van bedrijventerreinen, kantoorlocaties en de daarmee gepaard gaande concurrentie tussen gemeenten op Voorne-Putten is niet wenselijk. Het is daarom van belang goede afspraken te maken in regionaal verband over zakelijke ontwikkelingslocaties.

- Het CDA wil dat actief geïnventariseerd gaat worden welke ondernemingen op bedrijventerreinen verwachten binnenkort te willen gaan uitbreiden. Samenwerking met het bestuur van de BIZ ligt hierbij voor de hand.

Agrarische ontwikkeling

Het CDA ziet zichzelf als de belangenbehartiger voor agrariërs. Door het CDA worden initiatieven gestimuleerd die in het buiten stedelijk gebied genomen worden. Deze initiatieven moet passen in het landschap en duurzaam en economisch haalbaar zijn.

Nissewaard moet zich inzetten om de agrarische ondernemers goed te faciliteren zodat zij hun bedrijf kunnen blijven voortzetten. Het CDA pleit voor snel internet in de buitengebieden zodat ondernemers in staat zijn om daar waar zij afhankelijk zijn van goede internetverbindingen hun werkzaamheden goed uit te oefenen. De gemeente moet in de komende periode onderzoeken samen met belanghebbenden hoe dit gerealiseerd kan worden.

Van belang is om voldoende aandacht te hebben om verrommeling van het buitengebied tegen te gaan. Als een ondernemer zijn activiteiten wil of moet beëindigen moeten er mogelijkheden zijn om het perceel te herbestemmen en met de ondernemer mee te denken hoe bedrijfsbeëindiging financieel mogelijk gemaakt kan worden voor de betreffende ondernemer.

- Het CDA wil samen met de eigenaren leegstand en verpaupering van agrarische bedrijven waar geen activiteiten meer zijn voorkomen.

Toerisme

Toerisme en recreatie vormen een belangrijke factor in de economische ontwikkeling van Voorne-Putten. Afgelopen raadsperiode is invulling gegeven aan de beleidsvisie toerisme waarin de beleidsvisie op het toeristische buitengebied is vastgelegd. Het CDA wil uitvoering geven aan dit beleid waarbij een goede balans wordt aangebracht tussen wonen en recreëren en Voorne-Putten beter op de kaart te zetten waar het gaat om de schoonheid van het gebied en de ligging ten opzichte van Rotterdam. De doelstelling moet zijn Voorne-Putten als natuurlijk, cultuurhistorisch, vriendelijk en gastvrij gebied te profileren. Een goede samenwerking hierin met de overige gemeenten op het eiland is van cruciaal belang om een

goed beeld te geven van het gebied. Op deze manier kan de gemeente Nissewaard meer profijt halen uit het toerisme in de regio.

4.2 Voor iedereen werk in Nissewaard

Gelet op het aantal inwoners is het aantal arbeidsplaatsen in Nissewaard gering. Dagelijks reizen heel veel inwoners van Nissewaard naar hun werk buiten de regio. Voor een goede balans is uitbreiding van het aantal arbeidsplaatsen erg gewenst. Alle initiatieven voor uitbreiding van werkgelegenheid zullen door het CDA serieus worden genomen en moeten worden gefaciliteerd. Daarbij is het van belang om groeiende bedrijven ruimte te bieden op bestaande bedrijventerreinen en actief mee te werken aan eventuele herinrichting van bedrijfsterreinen. Daarnaast moet ruimte geboden worden aan startende eenmansbedrijven die kiezen voor een vestiging in Nissewaard.

Waar mogelijk moet de gemeente zelf initiatieven ontplooiën om het aantal arbeidsplaatsen in Nissewaard te vergroten.

Het CDA vindt betaald werk de beste vorm van sociale zekerheid. De gemeente moet bevorderen dat mensen die kunnen werken ook aan de slag geholpen worden. Vooral jongeren van 18 tot 27 jaar mogen niet aan de kant staan. Zij moeten gelijk aan de slag in een gemeentelijk- of onderwijstraject. 'Niets doen' moet zeker voor deze groep aangepakt worden.

Alleenstaande ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 5 jaar kunnen gedeeltelijk worden vrijgesteld van sollicitatieplicht, het contact met de arbeidsmarkt moet wel in stand gehouden worden.

Het CDA wil dat de gemeente faciliteert bij het opzetten van een regionaal arbeidsmarktbeleid in samenwerking met bedrijfsleven en onderwijs.

4.3 Milieu, water, verkeer en vervoer

De bijdrage die Nederlandse gemeenten kunnen leveren aan duurzaamheid gebeurt in samenspel met bedrijven, maatschappelijke organisaties en instellingen. Dit wordt gerealiseerd door zelf het goede voorbeeld te geven maar ook door gedragsbeïnvloeding en door particuliere initiatieven eventueel ondersteuning te bieden.

Het CDA wil dat de gemeente duurzaamheid blijvend op de eigen agenda houdt en op de agenda's van bedrijven en inwoners.

Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en duurzame vormen van mobiliteit zijn de speerpunten van het gemeentelijke verkeers- en vervoersbeleid dat het CDA voor ogen staat.

Milieu, duurzaamheid en klimaatbeleid

Het CDA kiest voor een actief beleid gericht op co2-reductie binnen de gemeente waarbij zo min mogelijk energie wordt gebruikt. Binnen het gemeentelijke inkoopbeleid wordt gestreefd naar duurzaam inkopen. Tevens wordt duurzaamheid opgenomen als criterium van het gemeentelijke aanbestedingsbeleid. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie t.a.v. energiebesparing en het toepassen van duurzame energiebronnen en stelt daartoe een gemeentelijk energieplan op.

Afval gescheiden inzamelen

De gemeente Nissewaard heeft het besluit genomen om afval omgekeerd te gaan inzamelen. Door een scheiding aan te brengen in de afvalstromen kan bereikt worden dat er een waarde gecreëerd wordt door afvalstromen te verkopen. Als afval wordt gescheiden levert het in sommige gevallen geld op. Voorwaarde is vaak wel dat de productstromen geen vervuiling bevatten van andere grondstoffen die ingeleverd worden.

Het is dus belangrijk dat de burger met veel enthousiasme meewerkt aan gescheiden inzamelen. In de eerste plaats moeten we dit bereiken door goede voorlichting maar dit kan ook worden bereikt door scholieren op jonge leeftijd te interesseren voor een gescheiden inzameling en scholieren te betrekken bij de voordelen die dit op kan leveren. Het CDA is

van mening dat leerlingen op de scholen actief betrokken moeten worden om het omgekeerd inzamelen tot een succes te maken en ervoor te zorgen dat er thuis in het gezin gesproken wordt over gescheiden inzamelen zodat iedereen mee gaat doen. Door goede voorlichting op scholen en aan inwoners kunnen we samen omgekeerd inzamelen tot een succes maken en de kosten van afvalinzameling laag houden.

Omgekeerd inzamelen in combinatie met goede voorlichting bevordert het milieubesef van burgers en versterkt mede daardoor de gescheiden inzameling van huisvuil en garandeert in haar contract met inzamelaars en/of verwerkers de duurzame verwerking daarvan. In haar milieutoezicht op bedrijven bevordert de gemeente het hergebruik en de duurzame verwerking van bedrijfsafval.

Water

Beheer en onderhoud van riolering vindt planmatig plaats. In nieuwbouwwijken wordt gekozen voor gescheiden afvoer van hemelwater. Er dient te worden voorzien in voldoende waterberging per wijk om wateroverlast, die mede ontstaat als gevolg van het toenemende verharde oppervlak, te voorkomen.

Mogelijkheden tot verbetering van kwaliteit van het oppervlaktewater in polders, dorpen en steden worden aangegrepen. Het aanleggen en onderhouden van natuurvriendelijke oevers, voor zover de gemeente hier zeggenschap over heeft, wordt sterk bevorderd. Hierdoor wordt aan inwoners getoond dat de gemeente een natuurlijke omgeving belangrijk vindt. Tevens kan er een voorbeeldwerking vanuit gaan.

Verkeer en vervoer binnen de gemeente

Het verkeers-, en vervoersbeleid is gericht op drie speerpunten: bereikbaarheid, veiligheid en het bevorderen van duurzame vormen van mobiliteit.

Woonwijken moeten verkeersveilig zijn. De gemeente neemt daartoe maatregelen zoals handhaving 30 km zones, vrije bus- en fietspaden, verkeersdrempels en andere snelheidsbelemmerende oplossingen.

De gemeente stimuleert het door inwoners melden van onveilige verkeerssituaties en pakt deze situaties snel op. Dit doet zij onder andere door actieve deelname van de wijk en dorpsraden hiervoor te vragen en door deelname aan het initiatief "Meldpunt Veilig Verkeer" van de stichting Veilig.

Infrastructuur en verkeer in de regio

Het gebruik van personen- en vrachtvervoer is op Voorne-Putten noodzakelijk en onontbeerlijk. Het vraagstuk van de toename van het autoverkeer overstijgt het niveau van de afzonderlijke gemeenten op Voorne-Putten. Het is een probleem waar alleen in samenwerking met andere gemeenten, de provincie, waterschap en het rijk een antwoord op gevonden kan worden. Het CDA is van oordeel dat een verdere ontwikkeling en uitbreiding van de ontsluitingswegen in regio Voorne-Putten noodzakelijk en urgent is en dat de storingen aan bruggen en elektronische installaties om het verkeer te regelen zo min mogelijk mogen voorkomen.

- Het CDA is van mening dat de A4-zuid aangelegd moet worden om de toe- en afvloeiing van verkeer van Voorne-Putten aanzienlijk te verbeteren.
- Het CDA blijft aandacht vragen voor een adequate afwikkeling van het verkeer op de Hartelbrug, de Botlekbrug en de Spijkenisserbrug.
- Het CDA vindt een goede bereikbaarheid van kernen, buurten en wijken per fiets belangrijk. De onderlinge verbinding van fietsroutes en recreatieve fietsroutes in het buitengebied verdient aandacht.
- Het CDA wil dat de gemeente duurzaamheid van mobiliteit bevordert door zelf invulling te geven aan het begrip schoon rijden (gebruik van vervoermiddelen op elektriciteit, aardgas en biobrandstoffen).

4.4 Ruimtelijke ordening en wonen

Voor het CDA zijn ten aanzien van de ruimtelijke ordening twee uitgangspunten leidend: 'gespreide verantwoordelijkheid' en 'rentmeesterschap'. Bij bestuurlijke oplossingen is er sprake van een duidelijke relatie tussen deze uitgangspunten. Het eerste uitgangspunt is: 'een heldere verdeling van bestuurlijke verantwoordelijkheden'. Het CDA vindt dat de gemeente als eerste aan zet is bij de ruimtelijke inrichting van de directe leef- en woonomgeving van inwoners. Uiteraard moeten gemeenten rekening houden met structuurvisies van de rijksoverheid en de provincie. Maar het motto blijft: "decentraal wat kan, centraal wat moet".

Het CDA staat een actief doelgroepenbeleid voor als het gaat om woningbouw voor starters en senioren. Beide groepen komen moeilijk aan een kwalitatief goede en betaalbare woning. De gemeente maakt concrete afspraken over het nieuwbouwprogramma met ontwikkelaars en woningcorporaties.

Wonen voor iedereen

Toekomstige eigenaren en huurders van woningen moeten meer invloed en zeggenschap krijgen bij nieuwbouw. Ook zal bij nieuwbouw gericht rekening gehouden moeten worden met de bouw van levensloopbestendige woningen en mogelijkheden voor mantelzorgers om dicht bij hun hulpbehoevende familieleden te kunnen verblijven.

Door het aantrekken van starters op de woningmarkt werkt de gemeente aan een verjonging van de gemeente. Vormen van ondersteuning voor starters op de woningmarkt worden daarom door het CDA ondersteund.

Het CDA is van mening dat er zorgvuldig gekeken moet worden naar de voorraad sociale woningbouw. Voor het CDA is van belang dat ook in deze sector nieuwe woningen ontwikkeld kunnen worden en dat voor starters op de woningmarkt voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn.

Particulier opdrachtgeverschap

Het CDA is voorstander van collectief particulier opdrachtgeverschap, waarbij de toekomstige bewoners - in samenspraak met de gemeente – hun eigen huis en de buurt waarin zij willen wonen vorm kunnen geven. Het moet mogelijk worden om met een groep inwoners een stuk grond te verwerven waarop een aantal huizen gebouwd kan worden naar eigen inzicht van deze bewoners. De regie moet liggen bij de toekomstige bewoners die met inschakelen van professionals (bouwbuuro, architecten en aannemers) zelf initiatief neemt om deze woningen te laten ontwikkelen en bouwen. Er zou gebouwd moeten kunnen worden voor de koop- en huurmarkt.

Inwoners die plannen indienen moeten serieus genomen worden en hun plannen moeten een kans krijgen om gerealiseerd te worden. In geval van afwijzing dient de gemeente met de inwoners in overleg te gaan en te beargumenteren waarom plannen gewijzigd moeten worden.

- CDA wil eigen woningbouw binnen de gemeentegrenzen stimuleren en faciliteren.

Bouwen in de kernen

Afgelopen collegeperiode is er gebouwd in Zuidland, Hekelingen, Heenvliet en Simonshaven. Daarnaast staat er voor Oudendoorn het project Akkerranden in de stijgers. CDA vindt het van belang om te blijven bouwen in de kernen om te zorgen voor een gezond toekomstperspectief.

- CDA wil woningbouw realiseren in de kernen Abbenbroek en Geervliet om de leefbaarheid in deze kernen op voldoende niveau te houden en jongen mensen de gelegenheid geven om in de kernen te blijven wonen c.q. zich daar te vestigen.

Ruimtelijke ordening

Het ruimtelijke ordeningsbeleid dient regionaal te worden afgestemd op behoud van de vrije ruimte en het landelijke karakter van Voorne-Putten.

5. Financiën: zorgvuldig, spaarzaam en transparant

Een gemeente kan nog zo ambitieus zijn, zonder voldoende geld kunnen de plannen niet gerealiseerd worden. In Nissewaard is met ambitie ontwikkeld en gebouwd. Een nagenoeg geheel vernieuwd centrum is ontstaan. Woningen voor alle leeftijdsgroepen, de huisvesting van de onderwijsinstellingen en ruimte voor middenstanders en culturele evenementen zijn gerealiseerd. Ook aan de infrastructuur is de achterliggende jaren de nodige aandacht besteed. Het is van belang dat er een financiële buffer wordt opgebouwd om eventuele tegenslagen in de toekomst op te kunnen vangen.

De overheveling van taken uit het sociaal domein van de centrale overheid naar de gemeenten heeft de begroting van de gemeente in omvang doen toenemen maar de bestedingsruimte voor beleid van de gemeente zelf is niet groter geworden. Het CDA pleit er voor om een financieel “hek” te handhaven rond de gelden die bestemd zijn voor het sociaal domein zodat voorkomen wordt dat gelden voor andere doeleinden worden besteed dan waarvoor ze bestemd zijn.

De gemeente Nissewaard zal de komende periode haar financiële positie moeten versterken omdat zij bovenaan de lijstjes staat van gemeenten met hoge schulden. Dit vormt een risico voor de gemeente wanneer de rente weer gaat stijgen.

Punt van zorg vormt ook de positie van de GREX (Grondexploitatie). Doordat gronden die niet tijdig in ontwikkeling worden genomen afgewaardeerd moeten worden loopt de gemeente Nissewaard hier een groot financieel risico.

Het is daarom van belang dat snel duidelijk is op welke wijze het financiële risico van de verworven gronden in Spijkenisse zuidoost kan worden afgewenteld. Het nieuwe college zal hiermee voortvarend aan de slag moeten op basis van het met de provincie op te stellen masterplan.

- Het CDA is van mening dat het masterplan voor de ontwikkeling van o.a. Spijkenisse Zuidoost een brede integrale visie moet bevatten op de bouwactiviteiten voor heel Nissewaard.
- Het CDA wil bereiken dat op plaatsen rond het centrum waar zich nu locaties en panden bevinden die leeg staan c.q. her-ontwikkeld moeten worden speciale aandacht krijgen om te zorgen dat het centrum aantrekkelijk blijft voor nieuwe ondernemers om zich daar te vestigen. Het in kaart brengen van inbouw locaties moet onderdeel vormen van het nog vast te stellen masterplan.

5.1 Financiële houdbaarheid

Structurele uitgaven worden door structurele inkomsten gedekt. Zo ontstaat er solide dekking voor meerjarige uitgaven die niet afhankelijk zijn van incidentele mee- en tegenvallers. De baten en de lasten van de gemeente moeten dusdanig op elkaar afgestemd zijn dat schulden voorkomen worden en reserveringen in voldoende mate tegenvallers op kunnen vangen. Transparantie in de financiële positie en een goed financieel beleid zijn een voorwaarde voor effectieve controle hierop.

Gemeentelijke heffingen, rechten en leges dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn. Hiervan kan worden afgeweken als de gemeente bepaalde maatschappelijke initiatieven wil stimuleren.

Het CDA wil de gemeentelijke belastingdruk ten hoogste met de inflatiecorrectie laten toenemen. De gemeentebegroting bestaat voor het grootste deel uit geld dat van de Rijksoverheid afkomstig is. Een beperkt aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen, opgebracht door de inwoners en de bedrijven uit de gemeente. Het CDA vindt dat - nog veel nadrukkelijker in tijden van bezuinigingen - ook duurzaam moet worden omgegaan met de financiële middelen die voorhanden zijn.

Ondanks de schaarste van de middelen, mag er geen beleid ontstaan waarbij de gemeente zoveel mogelijk geld binnen probeert te halen zonder daarbij voldoende oog te hebben voor de situatie van inwoners en bedrijven.

Uitgangspunten voor het financieel beleid van het CDA zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie, toekomstgericht, gematigde lokale lasten en compassie voor de zwakkeren in ons midden.

Het CDA vraagt aandacht voor toegenomen OZB-lasten voor ondernemers in het buitengebied. Na de herindeling is deze groep meer belasting gaan betalen.

Bij gemeentelijke uitgaven en investeringen wil het CDA dat de gemeente zich telkens opnieuw afvraagt in hoeverre de uitgaven bijdragen aan een maatschappelijk doel en of er een sluitende begroting is na realisatie van de plannen. Daarbij dienen we rekening te houden dat er gespaard moet worden voor onderhoud, gewenste toekomstige investeringen en voldoende weerstandsvermogen, zodat we in redelijke mate voorbereid zijn op tegenslagen.

5.2 Verkoop aandelen Eneco

Het CDA is van mening dat de gemeente een risico loopt wanneer de aandelen Eneco niet worden verkocht op het moment dat de gemeenten gezamenlijk het meerderheidsbelang in Eneco verliezen doordat een aantal grote gemeenten besluiten om de aandelen te verkopen. Onderzoek toont aan dat gemeenten een reële kans lopen om gedwongen te worden om bij te storten en de garantie dat het uit te keren dividend altijd blijft, niet aanwezig is.

Hoewel het CDA onder de indruk is van de inspanningen van Eneco om duurzame energie toegankelijk te maken voor inwoners en ondernemingen, achten wij het van belang om mee te gaan in de gekozen verkoopstrategie.

De opbrengst van de aandelen Eneco zou vooral ingezet moeten worden om de schuldenpositie van Nissewaard af te bouwen en ervoor te zorgen dat de begroting bij het wegvallen van uit te keren dividend op orde blijft.

Samengevat is CDA van mening dat ten aanzien van de financiën moet worden ingezet op:

- Voorzichtig omgaan met de middelen die ons ter beschikking staan.
- Een financieel “hek” plaatsen rond de gelden uit het sociaal domein om te voorkomen dat gelden voor een andere doelstelling aangewend kunnen worden en het budget voor activiteiten uit het sociaal domein goed bewaken.
- Snelheid betrachten bij de ontwikkeling van de haven en Spijkenisse Zuidoost om risico's in de grondexploitatie te verkleinen.
- Verkopen van aandelen Eneco en met de opbrengsten de gemeentelijke financiën meer toekomstbestendig maken.
- Helder verantwoorden waar het geld aan is uitgegeven. Een verkorte presentatie van de begroting en de verantwoording van de gelden presenteren rond de behandeling van de begroting.